

Issakan Huotin Santeri muistelee:

Kuittijärvillä rahtia soutamassa

Uhtuan rannassa 1915 vaiheilla; kyseessä voi olla lähtö manasterimatalle Solovetskiin tai sitten kyläläisiä on kokoontunut kaimaamaan jotakuta vierasta.

Ennen vanhaan Karjalassa lapset aloittivat työn heti kun vain vähänkin kynnelle kykenivät. Kotitöitä oli aina tarjolla. Kesäaikaan yleinen työ suurten vesistöjen varsilla oli kievarikyty, joka Vuokkiniemen osalta hoidettiin sulan veden aikaan veneellä, talvella hevosella.

Kunnan virkamiehet pitivät huolen siitä, kenen vuoro kulloinkin oli, ja jos talossa ei ollut omasta takaa työvoimaa, oli palkattava vierasta väkeä.

Rahtisoutua, josta lienee verraten vähän tietoa tallennettu, muistelee seuraavassa tollonjokelainen Issakan Huotin Santeri (Aleksi K u j a l a).

”Lienen ollut vähän toisella kymmenellä, kun aloin kelta soutuajaksi, kun kyytiä tarvittiin”, kertoo Santeri. Työtä sitten riittikin koko kesäkauden ajan. Vuokkiniemessä oli suuret kunnan veneet, joihin tarvittiin yhtä venettä kohti neljä soutuajaa sekä perämies.

”Muistan sellaisenkin kyytimatkan, kun kuljetimme Uhtualle kokonaista torvisoittokuntaa. Siihen tarvittiin kaksi suurta venettä ja kymmenen kyytimiestä. Läksimme kauniina kesäaamuna Vuokkiniemen rannasta Kuittijärven ulapalle. Oli niin tyyntä, ettei vedenpinta värähtänytkaan.

Veneille oli annettu määräys pysytellä lähekkäin. Jo alkumatkasta, ehkä lähempänä Pirttilahden kylää soittokunta ryhtyi musisoimaan, ja se vasta kuulosti kauniilta tyyneellä järven selällä, kun ääni ikäänkuin väreili veden pinnasta.”

Aikanaan saavuttiin Uhtualle. Siellä lepäiltiin, kunnes tuli

uusi määräys, että soittajapojat pitää kyyditä Luusalmeen. Niin taas veneet kohta vesille ja torvet soimaan. ”Luusalmeen pääsimme puolen päivän maissa”, kertoo Santeri muistellen, että soittokunta jatkoi sieltä matkaansa Vienan Kemiin.

Kyytveneet lähtivät paluumatkalle Vuokkiniemeen vielä samana päivänä niin pian kuin oli ehditty haukata eväitä. Suunnaksi otettiin nyt Enonsuu, joka sijaitsi Ylä- ja Keski-Kuittijärvien välisessä kapeikossa. Tätä reittiä kotimatka oli lyhyempi kuin Uhtuan kautta.

Kauniissa säässä matka joutui. Myöhään illansuussa tultiin Enonsuuhun, joka tuohon aikaan oli yksi Karjalan vauraimpia taloja.

Kievarikytyä soutuajat majoitettiin suureen pirttiin. Lattialle petattiin pitkä rivi makuupaikkoja, kymmenelle miehelle. Hyvin uni maistuikin pitkän työpäivän jälkeen. Aamulla koko joukolla tarjottiin Enonsuun pitkässä pöydässä talon puolesta tsäijyä, kalakukkoa, piiraita ja palvattua lihaa.

Aterian jälkeen olikin edessä aika urakka, kun isot veneet piti vetää maitse kannaksen poikki Ylä-Kuittijärven puolelle. Tarjolla olisi kyllä ollut vesiväyläkin, mutta se oli mutkainen ja kuivana kesänä, kuten silloin, liian vähävetinen.

Myöhään illalla venekunnat saapuivat takaisin Vuokkiniemeen. Jo samana iltana tultiin tiedustelemaan, kuka lähtee hakemaan tavaraa ja postia Uhtualta. Matkalle tarvittiin yksi vene, jonka miehistö saatiin pian kokoon; vain perämies puuttui. Soutuajat, jotka muuten olivat kaikki naisia, sanoivat, että otetaan Issakan Huotin Santeri ja kun Santeri itse-

kin arveli tehtävästä suoriutuvansa, niin asia oli päätetty.

Rannassa huomattiin, että veneissä ei ollut paljon valinnan varaa. Jäljellä oli vain yksi ikäloppu vene, johon oli tyytyminen. Eiköhän se vielä yhtä matkaa kestäne, arveltiin.

Keula suunnattiin kohti Pirttilahtea. Yläairoilla oli kaksi naista, aikuisia, ala-airoilla kaksi tyttöä ja peräsimessä ensikertalainen Santeri, vielä pikkupoika.

Laitatulessa soudettiin Pirttilahteen saakka, mistä käännyttiin Jyväälahden suuntaan ja saatiin alle hyvä myötätuuli. Santeri keksi ehdottaa soutajille, että otettaisiin veneeseen koivuja purjeeksi, niin päästäisiin vapaakyydillä vastarannalle saakka.

Naisväestäkin ehdotus oli hyvä; eipä tarvitsisi soutaa. Niin poikettiin maihin ja kaadettiin muutamia sopivankokoisia koivuja veneen kokkaan ja lähdettiin kohti Ristiniemeä.

Edessä avautui nyt Kuittijärven aava selkä, jota Santeri tähysteli yhä kasvavan huolen vallassa. Syytä levottomuuteen olikin, sillä aallot suurenivat ja tuuli yltyi. Niin yltyi veneen vauhtikin. Pian se hypähteli aallonharjalta toiselle, putosi sitten ryskyen aaltojen väliin, ritisi ja valitti kuin vanha pärekori. Tilanne oli pelottava, sillä oli tarjolla vaara, että vanha vene hajoaa millä hetkellä tahansa.

Santeri koki olla tyynen ja levollisen näköinen, etteivät soutajanaiset vain huomaisi hänen pelkäävän. Eipä ollut hymyä naistenkaan kasvoilla, sen hän näki.

Niin vene kiiti eteenpäin Kuitin kuohuvaa selkää. Ristinie mi komeine hiekkarantoihin ohitettiin kuin lennossa. Luojan kiitos venepahanen kesti kuin kestäkin ankaran rynnäkyksen. Jyväälahden kohdalla päästiin niemen taa suojaan pahimmalta aallokolta ja matkaa jatkettiin suoraan Uhtualle.

Lepo olikin sitten tarpeen, ei niinkään matkan rasitusten, vaan hermojännityksen ja kiivaan matkanteon takia.

Uhtualla oli käyty ennenkin. Yöpymistalot olivat tuttuja, samoin purku- ja lastauspaikat. Aamulla varastolta saatiin luettelo uudesta rahdista, mutta tavaraa oli liian paljon niin kehnokuntoiseen veneeseen. Santeri selitti asian, vene tarkastettiin ja todettiin, ettei sillä enää voi mitään kuormaa kuljettaa.

Santerin venekunta sai lainaveneen paluumatkaa varten sillä ehdolla, että se toimitetaan ensi tilassa takaisin Uhtualle; se kun oli kunnan omaisuutta.

Nyt lastin lisäksi mukaan tuli matkustajiakin, kaksi miestä, jotka olivat matkalla Suomeen. Sää oli suotuisampi kuin tulomatalla eikä tuulikaan pahemmin haitannut, vaikka veneessä oli ylikuormaa. Lisäksi matkustajat, riskejä aikamiehiä kumpainenkin, ottivat osaa soutamiseen ja näin soutajat saivat välillä levätä.

Pirttilahdessa pidettiin lepo- ja ruokatauko. Talossa, johon poikettiin, oli samovaari pöydässä ja väki aterioimassa. Vieraat toivotettiin heti tervetulleeksi tsäijylle.

Vuokkiniemeen ehdittiin niin myöhään, että lastin luovuttaminen jäi seuraavan aamun asiaksi. Soutajanaiset lähtivät kotiinsa, mutta Santeri yöpyi tuttavatalossa.

Aamulla kokoonnuttiin pravlenjan rannassa, jonne tuli myös varastonhoitaja, klatovnikka. Kuorma purettiin ja Santeri selitti lainaveneen tarinan. Klatovnikka lupasikin ensi tilaisuuden tullen palauttaa sen Uhtualle takaisin.

HEIMOLEHTI KARJALAN päätoimittaja Kaisa L a h k a i n e n teki matkan Vienan-Karjalaan lokakuun alkupuolella. Hän tutustui mm. Vuokkiniemeen ja sen asukkaisiin ja kävi Venehjärven entisessä kylässä. Matka Uhtual-

le oli aika- ja bensiinipulan takia supistettava käyntiin Jyskyjärvellä.

Heimolaisia etsitään

Tynee Lipiäinen Hyvinkäältä etsii heimolaisiaan ja näiden jälkeläisiä Neuvostoliitosta.

Toinen sisaruksista on Maria, synt. 8.12.1880 Salmin Uukussa ja vihitty avioliittoon venäläisen Svetkovin kanssa Helsingissä. Heillä oli kaksi tytärtä Faina ja Nina. Akuliina, synt. 9.6.1891 niinikään Salmissa meni naimisiin venäläisen Nikitinin kanssa. Heille syntyi poika, Boris nimeltään, mutta tämä kuoli jo aivan pienenä ja on haudattu Helsinkiin. Kun raja vallankumouksen myrskyisinä vuosina meni umpeen, Maria ja Akuliina seurasivat puolisoitaan Venäjälle.

Vielä joskus 1928 tienoilla heihin oltiin kirjeyhteydessä, joka sitten katkesi. Tynee ei muista enää, mistä päin Neuvostoliittoa kirjeet tulivat

Jos joku tietää jotakin näistä yllämainituista tai heidän jälkeläisistään, esim. lastenlapsista, ilmoittakoon ystävällisesti tietonsa Tynee Lipiäiselle. Hänen osoitteensa on: Tuomaankatu 10, 05830 Hyvinkää, Suomi.

Sisareni pojan tytär etsii äitinsä puolen sukulaisia Suomesta, kirjoittaa Jaakko Juurikka Jämsästä.

Maikki Tervosen o.s. Pappinen tytär Alina Tervonen Sor-tavalasta etsii tatiään Jeli Pappista tai tämän omaisia. Jeli on syntynyt Niskajärvellä vuosisadan alussa, ja tullut pakolaisena Suomeen, todennäköisesti Suomussalmelle 1920-luvun alussa.

Mahdolliset tiedot pyydetään lähettämään osoitteella: Jaakko Juurikka, PPA 2/Jokiranta, 42999 Jämsä (puh. 942-6638).

Olavi Suorsa Oulusta on kiinnostunut Vuonnisessa asuneiden Anni Siitarintytär Karjalaisen ja Kliimo Lehtosen lapsista ja lastenlapsista. Heillä oli viisi lasta, mm. Anni, Muarie ja Juakko.

Aviomiehen kuoltua Anni joutui yksin elättämään perheensä ja käymään kysyjänä Oulussa asti. Sellaisella matkalla hän oli, kun Samuli Paulaharju hänet löysi ja seuraavana vuosina tallensi Anni Lehtoselta tavattoman runsaasti perinnetietoutta.

Jos tiedätte tai tunnette Anni Lehtosen jälkeläisiä Suomessa tai Karjalajssa, ottakaa yhteys osoitteella: Olavi Suorsa, Paulaharjuntie 33, 90530 Oulu.

Ent. kenttijärveläiset huom.

Toimitukseen on monien mutkien kautta tullut kirje nykyään Uhtualla asuvalta Hilja Soloveiltä, joka on syntyjään Kontokin Kenttijärveltä, Sandra Karpovin tytär. Hän on tutustunut Karjalan Heimossa n:o 3—4/90 olleeseen Kenttijärven kyläjuuttuun ja tunnistanut muutamia kuvissa olleita henkilöitä.

Hiljalle voi kirjoittaa osoitteella: KACCP, 186 610 Kalevala, Lamminpohja 40/1, Solovei Hilja Tepontytär.